

Ділова гра

Слідопити з
МОВОЗНАВСТВА

Пригадаймо!!!

Перед вами — п'ять слів:

1. Лінгвістика.
2. Присудок.
3. Морфема.
4. Синонім.
5. Термін.

Підберіть потрібний термін для кожного з визначень:

1. Слово або сполучення слів, що виражає певне поняття, яке використовується у науці, техніці, мистецтві.
2. Слова, близькі за значенням, мають при цьому різне відтінкове забарвлення у своїй семантиці.
3. Наука про мову.

Цікаве мовознавство

1. О. Афанасьєв-Чужбинський.
2. Б. Грінченко.
3. В. Даль.
4. Лаврентій Зизаній.
5. Памва Беринда.

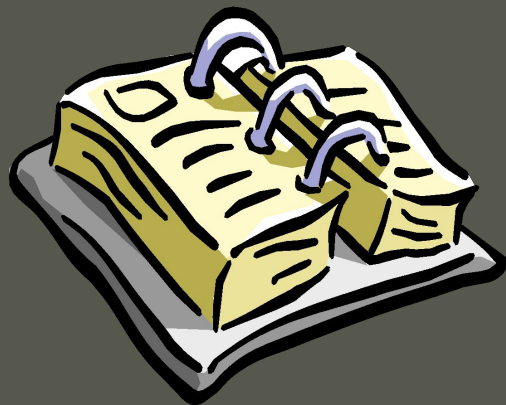
Визначте авторів:

1. Автор «Словаря української мови» (1907-1909 рр.).
2. Автор першого українського друкованого словника «Лексикон».
3. Автор «Тлумачного словника живої великоруської мови», опублікованого у 1863—1866 рр.

Добери синонім

- дужий
- кремезний
- чемний
- г'речний
- адекватний.
- міцний, сильний, потужний
- величний, статечний
- вихований, шановливий
- толерантний, інтелігентний
- тотожний, відповідний

Мовні курйози

В українській мові ми ледве знайдемо більше 20 синонімів до слова

“великий”, тоді як в африканській мові *нупе* їх 183, а в мові *хауса* – 311

За нормальних умов людина може точно запам'ятати 7 букв, розташованих не за алфавітом, 5 слів-синонімів, 4-5 цифр, 8 двоцифрових чисел

«Коли епітет б'є стрілою...»

Дібрати епітети до слова *лист*

Ц.....

С.....

Д.....

П.....

Г.....

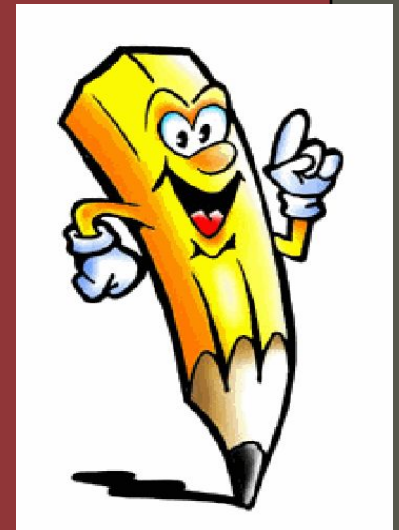
Ч.....

Д.....

Я.....

В.....

ий

Лист

◎ *Цікавий, сухий, добрий,
палкий, грізний, чіткий,
дивний, ясний, веселий*

І знову епітет!

Розмова може бути...

Г.....

В.....

Г.....

С.....

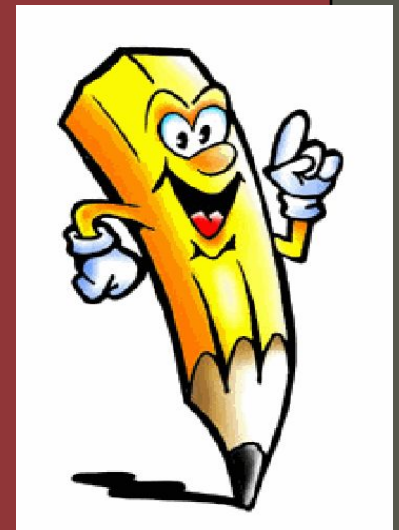
Д.....

Н.....

Н.....

Б.....

а

Перевір себе!

Розмова може бути...

*Гучна, весела, голосна,
спокійна, делікатна,
некваплива, недокучлива,
безцеремонна*

Мовні курйози

На тлі мегамов світу майже непомітними видаються мови-карлики, якими спілкуються не більше тисячі осіб, як наприклад, *лівська* мова, 200 носіїв якої живуть у Латвії.

Нараховується до 200 мов, якими користується менше одного мільйона осіб. *Нганасанською* мовою розмовляє 800 осіб (півострів Таймир у Росії), *кетською* (узбережжя Єнісею) – 684 особи, *караїмською* (Крим, Івано-Франківська обл., Литва) – 535 осіб, *іжорською* та *негідальською* (Росія) – по 100, *симською* (басейн Єнісею) – лише декілька осіб

Визначити, з якими розділами науки про мову пов'язані зазначені поняття.

Історизми	Фонетика
Запозичення	
Неологізми	
Асиміляція	Лексика
Дисиміляція	
Звуконаслідування	
Додаток	Морфологія
Вставні слова	
Безсполучникові речення	
Метафора	Синтаксис
Каламбур	
Гіпербола	
Числівник	Стилістика
Дієприкметник	
Прийменник	

Перевір себе!

Асиміляція	Фонетика
Дисиміляція	
Звуконаслідування	
Історизми	Лексика
Запозичення	
Неологізми	
Числівник	Морфологія
Дієприкметник	
Прийменник	
Додаток	Синтаксис
Вставні слова	
Безсполучникові речення	
Метафора	Стилістика
Каламбур	
Гіпербола	

Я знаю!

Записати слова-синоніми іншомовного походження до українських за походженням слів:

вступник —

абітурієнт

загарбник —

агресор

суперечка —

дискусія

глузувати —

іронізувати

іносказання —

алегорія

розумовий —

інтелектуальний

короткий —

лаконічний

Мовні курйози

Поміщик із Київщини Платон Лукашевич (1806-1887) жваво цікавився гуманітарними науками, зокрема мовознавством. Так, наприклад, цей мовознавець-аматор здійснив спробу пояснити походження назв країн Європи, спираючись на матеріал російської мови; наприклад, назву Італії він пояснював фразою «был в Австрии, был и дале я», а назву Іспанії — фразою «ух, как из бани я».

Відредагувати словосполучення, речення

Заслуговує увагу.

Говорити на українській мові.

Заказний лист.

Вчити на протязі семи мінут

Урок розпочався в 13 годин

Мені повезло: не визвали до дошки.

Дошку вимили чистою тряпкою.

Заслуговує на увагу

Розмовляти українською мовою

Рекомендований лист

Вчити протягом семи хвилин

Урок розпочався о 13 годині

Мені пощастило: не викликали до дошки

Дошку вимили чистою ганчіркою

Мовні курйози

У деяких мовах середній рід називається інакше, ніж у мові українській:

нейтральний (латинська, французька),
ніякий (польська),
ні той ні сей (грецька).

У багатьох мовах він відсутній взагалі (литовська та інші).

Найбільше літер має алфавіт камбоджійської мови - 74

Відгадай прислів'я

Розставити за алфавітом слова. Якщо поставити правильно, то останні букви складуть прислів'я

сад, вишенька,
жайворонок, холодно,
ліс, листопад, переліт,
зранку, зовсім, доверху,
чисто, здогад, личко,
лицар, жердка, щітка,
шланг, здорово, віз,
горб, радіщі, цукор.

вишенька**а**, віз**з**, горб**б**, доверху**у**,
жайворонок**к**, жердка**а**,
здогад**д**, здорово**о**, зовсім**м**,
зранку**у**, листопад**д**, лицар**р**,
личко**о**, ліс**с**, переліт**т**, радіщі**і**,
сад**д**, холодно**о**, цукор**р**, чисто**о**,
шланг, щітка**а**.

Азбука — до мудрості дорога.

Висновок

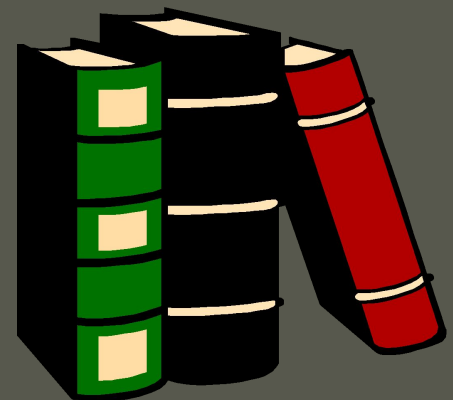
Незаперечною істиною є те що мова — це найважливіший і всеохоплюючий засіб спілкування засіб передачі інформації але самим лише спілкуванням не вичерпується суспільне значення мови для письменників мова — це могутнє і єдине знаряддя створення художніх цінностей . Мова — це коштовний скарб набутий віками нашим народом його невичерпне духовне багатство

П. Панч

Мова ~ всеохоплюючий засіб спілкування

Як ви розумієте цей вислів?

**Спробуйте у вигляді невеликого твору
міркування пояснити своє розуміння
запропонованого вислову.**

I НАСАМКІНЕЦЬ...

У деяких мовах доволі сильними є пуристичні тенденції, тобто рух за очищення мови від запозичених елементів. Приміром, у Росії мовознавець-аматор граф О. Шишков пропонував усі іншомовні слова замінити корінними, питомими: замість тротуар уживати слово «топталище», замість фортепіано — «тихогроми» і под. Почасти пуристичні тенденції виявлялися й у діяльності видатного російського лексикографа Володимира Даля, який пропонував, приміром, слово «фізкультура» замінити новотвором «ловкосиліє», «горизонт» на «небозем», «пенсне» на «носохватку», «егоїст» на «самотник», «кокетка» на «хорошуха» і под. Але всі пропозиції згаданих пуристів у російській мові не прижилися — дуже вже комічний ефект справляли вони на сучасників.